

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ז טבת תשפ"ב | דף היומי בבלי: מגילה ח | דף הכולל: מועד קטן טו.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' "ואפילו בליל שבת" עד אמצע הסעיף "ונוהגים להדליק נר נוסף".
מוסר: דבר בעיתו - דבר בעיתו שער התחזקות מתחילת פרק ה' עד "וכעין זה".
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פ"ה 'אך הטרפים המיוחדים' עד פרק ו' 'ומה שראוי לך לדעתו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"שמך אינו אליעזר", אמר הסטייפלער לרבי אליעזר רקובסקי | רבה של טבריה נגלה בחלום וביקש: הכן לי כוס קפה" | "אתה לא בעל הבית כאן", אמר הת"ח לרב בית הכנסת הנדהם... | 2297

הסיפור היומי

כל בית כנסת אליו נכנס שלוזמן, התרוקן באחת. אף אחד לא רצה לטעום מנחת-זרועו...

המקווה חרב ונטוש, אבל סיפורו מוסיף לחיות והוא רשום בספר דברי-הימים של יהודי רוסיה

שלוזמן ממשיך בדרכו המתנכרת ליהדות, אולם החבורה אינה מסתפקת בזאת. באותם ימים של תוהו-ובוהו, כאשר ברחובות רוסיה ניטשים קרבות עזים בין ה'לבנים' ל'אדומים', היו גם שלוזמן וחבורתו חלק מההפקרות הכללית. כמו האחרים, גם הם שלחו ידיהם לא-פעם בגניבה ובביזה.

חלפו עוד כמה שנים, והנה שנה אחת, בהגיע ה'ארציט' (יום-השנה) של אביו, התעורר בלבו של שלוזמן רצון מוזר לומר 'קדיש' במניין. הוא הגיע לאחד משלושת בתי-הכנסת בעיירה. הקומוניסט הצעיר לא העריך נכון את שעתיד להתרחש. אך דרכו רגליו על מפתן בית-הכנסת, התרוקן המקום באחת. קומץ המתפללים ששהה בו נס על נפשו מרוב פחד. מי יודע מה יעולל פרחח זה - חשבו האנשים בליבם - על מי ילשין ואת מי יטעים מנחת-זרועו.

שלוזמן נדהם ונפגע כאחד. הוא ידע את מיקומם של שאר בתי-הכנסת בעיירה ופנה לבית-כנסת שני. המחזה הקודם חזר ונשנה גם הפעם. רוב מתפללי בית-הכנסת מיהרו לנטוש את המקום והותירו את שלוזמן כמעט לבדו.

באחת מעיירות רוסיה יש עד היום מקווה ישן, שכבר מזמן אין איש טובל בו. המקווה חרב ונטוש, אבל סיפורו מוסיף לחיות והוא רשום בספר דברי-הימים של יהודי רוסיה. לא בזכות יופיו והדרו של המקווה, שכן מעולם לא היה יפה ומהודר, אלא בגלל האיש שבנה אותו.

הימים ימי ראשיתה של המהפכה הקומוניסטית. טרוצקי, מדמויותיה המרכזיות של מפלגת השלטון וממקורביו הבכירים של לנין, ממלא כיכרות בהמונים הבאים להאזין לו ולמשנתו. בין משתתפי העצרות לא-מעט צעירים יהודים הנסחפים אחר היהודי המתבולל, מגדולי הרטוריקנים בכל הזמנים.

גם שלמה-זלמן, 'שלוזמן' בפי ידידיו, אחד מהם. צעיר תוסס ונמרץ, הנשבה במקסם-השווא של המהפכה, שמבטיחה שחרור, צדק ושוויון לכול. הוא עוזב את בית-הוריו. עם חבורה של צעירים אחרים הוא מקים באחד מבתי העיירה גרעין פעיל של המפלגה הקומוניסטית. שלוזמן פורק מעליו עול תורה ומצוות ומשביע את הוריו צער ובושה.

הזמן חולף ובינתיים הולכים הוריו של שלוזמן לעולמם.

בידיו של שלזמן סידור. באמצע הקדיש נחנק קולו של שלזמן מהתרגשות. מסביב הביטו בו החסידים בעיניים בוחנות ומשתאות. חבריו של שלזמן, שנעלם מהם לפתע בבוקרו של יום, חיכו לו, אך לשווא. שלזמן לא חזר עוד אליהם. בית-הכנסת של החסידים היה לביתו השני. כל שעה פנויה שלו בילה שם, בחברת החסידים. שלזמן חזר בתשובה שלמה ונהפך לאחד מהחבורה. שלטונות המהפכה סגרו את המקווה היחיד שהיה בעיירה. הם נימקו זאת בסיבות בריאותיות, אך ברור היה כי הסיבה האמיתית היא מלחמתם כנגד הדת. שלזמן החליט לקבל עליו את המשימה הקשה והמסוכנת.

מאחורי בית-הכנסת שכן יער עבות. בעצה אחת עם חבריו המתפללים, החליט שלזמן כי זה המקום המתאים להקמת המקווה. במשך לילות ארוכים יוצא היה אל היער, כשבדידו כלי-עבודה. הוא חפר חפירה, יצק יציקה, ולבסוף בנה סביבה ביתן קטן. הביתן הוסתר באמצעי-הסוואה נוספים.

מקווה הטהרה הזה שימש את תושבי העיירה עוד שנים רבות, לרבות בזמנים הקשים ביותר. גם שלזמן עצמו, הלוא הוא שלמה-זלמן, לא ויתר מאז על טבילה במקווה, אפילו יום אחד. (אור לישרים)

דווקא בריחת אחיו היהודים מפניו הבהירה לו עד כמה התרחק מעמו. הקושי שניצב בדרכו לממש את מבוקשו, רק הגביר אצלו את הרצון לומר 'קדיש'. הוא חש דחף פנימי גובר והולך לומר 'קדיש' אחר אביו.

בראש מורכן שירך שלזמן את רגליו לעבר בית-הכנסת השלישי בעיירה. זה היה בית-כנסת של חסידים. הוא נכנס פנימה על בהונותיו, כאילו ביקש שלא להבהיל את המתפללים. המתפללים הביטו בו בחשש, אך לא ברחו מפניו. אחד מהם, זקן מופלג שכבר ראה רבות בחייו, התקרב אליו. הצעיר ראה מולו זוג עיניים מפיקות טוב-לב.

"מה רצונך, אינג'לה (=ילד)?" שאל בחיבה מופגנת והניח יד כחושה על כתפו המוצקה של שלזמן.

"קדיש', 'קדיש' ברצוני לומר", ענה שלזמן במבט נכלם. "ותפילין כבר הנחת היום?" שאל הזקן. שלזמן שלא התכוון כלל להניח תפילין, התקשה לסרב לזקן החביב שקיבל את פניו במאור-פנים. הוא הניד ראשו בשלילה. מיד הוציא הזקן מחיקו זוג תפילין וסייע לשלזמן לכרוך אותן על זרועו ועל ראשו. הזקן סקר בעיניו את בית-הכנסת לוודא שיש במקום עשרה, ולאחר מכן הכה בידו על השולחן. "קדיש יתום!", הכריז ותקע

ענינא דיומא - שובבי"ם

**רבינו הראה כמה פעמים לדברי הגר"ח מוואלזין
בספר כתר ראש באות מ"ג וז"ל: "מי שזהיר
ללמוד בלילה ג' שעות לשמה מוחלין לו על כל
עוונותיו זולת עבירות שבין אדם לחבירו..."**

הדברים שמרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל לומר בבוא ימי השובבי"ם

הנפש אינו שב ונתקן אלא בת"ת עכ"ל. ואמר פעם רבנו בסוף שיעור חומש, שבלימוד חומש אפשר יותר בנקל להגיע לשמה, שאין בזה כ"כ פניות. [וכן מבואר בצוואת בעל הנתיבות: "...על דברי תורה יהיה לכם שיעור קבוע בכל יום למקרא ולמשנה... וגם כי אין יצר הרע שולט ללמוד שלא לשמה בלימוד משנה ומקרא"]

(כאיל תערוג משפטים תשע"ד)

רגיל רבנו [מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל] לחזק בבוא ימי השובבים בזה"ל: "הנה באים ימים גדולים אשר אפשר לכפר בהם חטאים גדולים, ועיקר הכפרה הוא ע"י תורה לשמה" [והוא יותר מועיל מאשר תעניות, ובהזדמנות ציין רבנו שידוע לו שגם בדורינו יש עצמו משבת לשבת, ואכמ"ל].

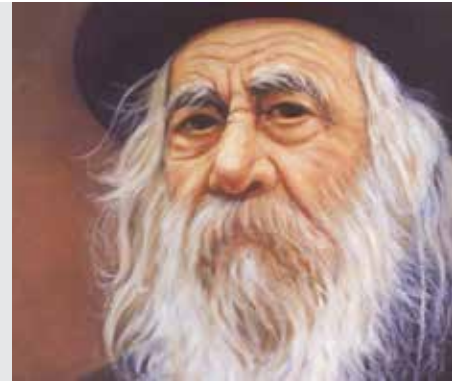
והראה בזה כמה פעמים לדברי הגר"ח מוואלזין בס' כתר ראש באות מ"ג וז"ל: "מי שזהיר ללמוד בלילה ג' שעות לשמה מוחלין לו על כל עוונותיו זולת עבירות שבין אדם לחבירו, כי כוחות

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הביט בו רבנו הסטייפלר ואמר לו: "אתפלל עליך בכללות, אך לא אזכיר את השם אליעזר, כיון שלא קוראים לך אליעזר"... הרב רקובסקי נדהם. "קוראים לי אליעזר". אך הסטייפלר התעקש...

אליעזר או ר' לייזר? | הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על 'שמות בני ישראל'

(גור אריה יהודה, נפתלי אילה שלוחה, בנימין זאב יטרופ), והשם צבי נוסד בדמיונו לאיילה, וכן השם דב התחבר בדרך כלל לשם יששכר, כנראה מפני שלא רצו לקרוא בשם 'יששכר חמור גרם', ובחרו, לא ברור מדוע, בשם דב, כתחליף לשם 'חמור'. (וראו בס' זכר דוד, מאמר א פ"ג ובס' ברית אבות ח, כג, ובס' ויקרא שמו בישראל פטו, ז).

לפני כמה שנים הסתלק הגאון רבי יוסף דוד הרבסט זצ"ל. תלמיד חכם אמיתי בכל רמ"ח ושס"ה. לכל שאלה ששאלת אותו, היתה לו תשובה מסודרת ומנומקת, גדושה במקורות מראשונים ואחרונים. רבי יוסף היה אדם מיוחד, אציל נפש ונעים שיחה, וכל כולו היה תורה בעיון ובהיקף בלתי מוסבר. הגרי"ד כיהן במשך שנים כר"מ בישיבת 'באר התלמוד' וראש הכולל בבית הכנסת 'נוסח ספרד' בעירנו אלעד.

הגרי"ד הרבסט אהב את כל חלקי התורה ושלט בה שלטון ללא מיצרים. אך אהבה מיוחדת הייתה לו לספרי החיד"א, באומרו תמיד שמי שמכיר היטב את ספרי החיד"א, מבחין שהחיד"א התייחס לכל שאלה תורתית שעולה ושתעלה.

רבי יוסף דוד הרבסט חלה במחלה קשה והוסיפו לו את השם 'חיים'. מכאן ואילך נקרא הוא בשם 'הרב חיים יוסף דוד', כשמו של החיד"א...

לפני חמש שנים נכנסתי למרן רשכבה"ג הגר"ח קניבסקי שליט"א ושאלתי: "אברך ששמו קלונימוס שואל שאין שום פסוק המתחיל ונגמר באותיות שמו. אם כן, איזה פסוק עליו לומר לאחר 'אלוקי נצור', כפי המנהג לומר פסוק המתחיל ומסתיים באותיות שם האדם?"

מרן שליט"א השיב מיניה וביה, בעל פה, כמובן: "שיגידי שני פסוקים. הראשון שמתחיל באות ק', 'קָרוֹב אֶתָּה ה' וְכָל מִצְוֹתַי אֲמַת', והפסוק השני שמסתיים בס', 'פֶּלֶס וּמֵאֲזַנֵי מְשֻׁפֵּט לֵה' מִעֲשֶׂהוּ כָּל אֲבְנֵי כִּיס"...

לפני ארבע שנים שאלתי את מרן שליט"א על אברך, שחותנו רוצה שיקראו לתינוק חיים, על שם אביו, אך אביו לא שמר תורה ומצוות. ההורים רוצים להוסיף שם נוסף לבנם בגלל זה, אבל

ואלה שמות בני ישראל

סיפר לי ידידי ראש כולל הוראה באלעד הרה"ג רבי חגי רקובסקי שליט"א, סיפור מדהים: "דודי רבי אליעזר רקובסקי זצ"ל נזקק לניתוח מסובך בדרום אפריקה והוא נכנס למרן ה'קהילות יעקב' זי"ע שיתפלל עליו. "שמי אליעזר בן רבקה", אמר. הביט בו רבנו הסטייפלר ואמר לו: "אתפלל עליך בכללות, אך לא אזכיר את השם אליעזר, כיון שלא קוראים לך אליעזר"... הרב רקובסקי נדהם. "קוראים לי אליעזר", אמר, אך הסטייפלר התעקש שזה לא שמו.

הוא שב לביתו והביט בשטר הכתובה שלו. נכתב שם אליעזר. הוא נכנס שוב לרבנו הסטייפלר ושוב, הסטייפלר זצוק"ל התעקש. "לא קוראים לך אליעזר".

"דודי היה בעצמו אדם מבוגר והוריו כבר נפטרו" - מספר רבי חגי רקובסקי - "לכן ניסו לחפש יהודי שהשתתף בברית שלו. נזכרו שסיפרו שהרב מנחם פרוש ז"ל השתתף בברית. דודי נסע אליו ושאלו כיצד קראו לו בברית. ר' מנחם פרוש פרץ בצחוק ואמר: "את הברית שלך אי אפשר לשכוח... אביך כיבד בברכות יהודי ירושלמי עליו ושובב, שבמקום לקרוא לך אליעזר, קרא לך 'רב לייזר'..."

לגבי שמות החיות, כמו אריה, זאב, דב, צבי, איילה ויונה, ועוד, כתב הגאון החיד"א בספרו 'שם הגדולים', שכך נהגו בקהילות ישראל באיטליה, כסגולה לחלאים רעים. לאור זאת שאלתי במכתב, לפני כעשור, את מרן רשכבה"ג הגר"ח קניבסקי שליט"א, שאם כבר קוראים בשמות חיות, אם כן מדוע לא קוראים בשם סוס, שהרי הש"ך (יו"ד קצח) כתב: "ברוקח וכל בו איתא שאם פגע בה סוס... יהיו בניה עומדין נאה בדיבורם, שומעים ומבינים, לומדים תורה ואינם משכחין וממעטים בשינה, ולא עוד אלא שאימתן מוטלת על הבריות".

כל השאלות במכתב זה זכו למענה ממרן שליט"א. חוץ משאלה זו...

ומדוע באמת? מדוע לא קוראים לבנים בשמותיהם של יתר בעלי החיים?

מובא בספרים שהמנהג הוא לקרוא דווקא בשמות בעלי חיים שיש להם הקשר תורני, כמו בעלי החיים שהשבטים נמשלו להם

השווער מבקש שיקראו רק לו חיים.

השיב לי מרן שליט"א: "שיקרא לו חיים ויכווין על רבי חיים בריסקער..."

תקופה קצרה לאחר מכן שאלתי את מרן שליט"א שהורים רוצים לקרוא לבתם יוכבד על שם דודתם, שהיו לה צרות וכל ילדיה נפטרו עליה בחייה. האם לחשוש? ואם כן, האם מועיל להוסיף שם?

השיב מרן רבינו: "שיכוונו על שם יוכבד, אמו של משה רבינו". לפני חמש שנים שאלתי את מרן שליט"א: "ליהודי נולד בן וסבא שלו מבקש שיקרא לתינוק על שם אחיו, שהיה ת"ח מופלג, אך נרצח בשואה בגיל 26. האם אפשר לקרוא על שם יהודי שהגרמנים ימש"ו רצחו בשואה בגיל צעיר?"

השיב מרן שליט"א: "כשר וישר".

שאלתי את מרן שליט"א על אשה שאינה שומרת מצוות, ששמה הוא 'קסם', ורב אחד הורה לה להחליף את שמה. האשה שאלה האם אכן עליה להחליף את שמה. רבינו השיב בבת צחוק מלבבת: "הרי אפילו בני נח מצווים על הכישוף..."

כמה פעמים ביקשנו לשאול את מרן שליט"א האם יש בעיה לקרוא לבת בשם רחל, מחשש לכך שרחל אמנו נפטרה צעירה. מרן שליט"א אמר שאין זה נכון וביטל בעוז את הטענה הזאת. פעם אחת שאלתי על בת בשם רחל, שחוששים שהוא שם של דין, ובפרט שנולדה בהושענא רבא, שהוא יום דין. מרן שליט"א הורה בנחרצות: "לא צריך להחליף את השם רחל".

לפני שנתיים שאלתי את מרן שליט"א על אברך שנולד לו בן בשעה טובה ויש לו כבר בן בשם אהרון והוא רוצה לקרוא לתינוק ע"ש מרן רבינו הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל, ושואל האם יש ענין לקרוא לתינוק בשם יהודה לייב, או שכיון שזה רק חלק משמו של מרן הגרא"ל - אין ענין.

מרן שליט"א ענה: יש ענין.

על השם "קרן" אמר לי מרן שליט"א שגם איוב קרא לבתו בשם קרן (איוב מב, יד: "ויקרא שם האחת ימיה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך") והספרדים קוראים בשם זה, למרות שהם חוצים את שמה של בת איוב, שנקראה בשם "קרן הפוך". על השם "מוריה" אמר לי מרן שליט"א שהוא שם של הר, ולא של בני אדם... ועל שם "דליה" אמר לי רבינו שליט"א שלא שמענו על שם כזה, ואם השם נהוג אצל הספרדים, אזי ניתן לקרות בשם זה.

לפני כ-15 שנה אמר לי מרן שליט"א על השם "פסח" ש"על שמות לא מקשים קושיות... כנראה אחד נולד בפסח וקראו לו על שם חג הפסח"... והוסיף שהיו גדולי תורה שנקראו כך, כמו רבי פסח פינפער ורבי פסח פרוסקין.

אמרתי אז למרן שליט"א שהשם 'פסח' נזכר בתוספות רבי עקיבא איגר על המשניות, בפאה (פ"ח משנה ט'), שכתב: "וזכורני שבקהילת ליסא סמכו על זה הבד"צ בגט". ובשו"ת דברי חיים ובספר 'יד אליעזר' בענייני שמות גיטין גם מביאים שם זה. --- טוב שם משמן טוב.

יהלומים מגדולי ישראל

מתוך מחשבותיו נתנמנם הגאון רבי אשר זאב זצ"ל מעט, ויחלום שהרב זצ"ל - הגאון רבי משה קליערס, נגלה אליו בחלום. שאלו רא"ז: מה אעשה עבורך? והשיב הר"מ: 'מאך מיר א קאווע' - הכן לי כוס קפה...

קווה אל ה'

רבי משה לא היה מרוצה, באומרו: 'דאס איז נישט קיין קאווע' (אין זה קפה). מיד הכין הרא"ז כוס שניה, אך גם עליה אמר לו הר"מ: 'דאס הייסט נישט א קאווע' (זה אינו נקרא קפה). והלך להכין בפעם השלישית, אך כבר נעלם רבי משה.

ויקץ רא"ז והנה חלום, עד שהבין שבא לומר לו, כי אם הוא טרוד כ"כ מחסרון הממון עד שאינו יכול לישון בנחת, אין זה 'קווה' אל ה' כראוי ('קאווע' רומז ל'קוה'), כי אם היתה תקוותו עזה ואיתנה הרי היה שליו ורוגע ויכול לשכב בנחת. ואכן התחזק בבטחון והלך לישון כשהוא סמוך ובטוח בה' שימציא לו מעות לחלק.

ויהי ממחרת, אמר ר' אשר זאב, אגש לבנק אולי אמצא דרך להשיג משהו... בדרכו פגע בו יהודי נכבד מסוחר העיר, ושאלו אולי יש להרב מה לעשות עם אלפיים הלירות שתחת ידי ואיני

אחר פטירת הגאון רבי משה קליערס זצ"ל נתמנה הגאון רבי אשר זאב ווערנער זצ"ל למלא מקומו ברבנות העיר טבריה ובכלל זה נתמנה לראש הכולל בכולל 'אור תורה' שעל ציון התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס.

רבי אשר זאב הקפיד מאד לשלם לאברכים את קצבתם בכל ראש חודש 'בעיתו ובזמנו', והנה פעם אחת בליל ראש חודש עמד הרא"ז וראה שאין בידו מעות לשלם למחרת, אף שכבר הגיע ובא ליל ר"ח, ולבו היה שבור בקרבו עד מאד. ומתוך מחשבותיו נתנמנם מעט על הכסא שישב בו, ויחלום שהרב ז"ל - רבי משה קליערס, נגלה אליו בחלום.

שאלו רא"ז: מה אעשה עבורך? והשיב הר"מ: 'מאך מיר א קאווע' (הכן לי משקה קפה). מיהר להכין את ה'קאווע', אולם

זקוק להם עתה, אולי הישיבה זקוקה למעות, קח ממני את הכסף ולכשצטרך להם נדבר... וכבר היה בידי ר' אשר כדי סיפוק

תלמידי הכולל די והותר (הובא ב'מאד נעלה', עמ' קמד).
(באר הפרשה)

סגולות וישועות

עברתי על החשבונות של הקבלן והבחנתי שהוא אינו מרוויח כלום, רק מעביר כסף מכאן לשם ובידו לא נשארת פרוטה של רווח. הצעתי לו, שמעתה לפני כל עסקה יתייעץ עם אשתו...

"ואל יבריהו ואל יעלימו" | מתוך שיעורו של הרב"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

סבר שמכיוון שהכסף הוא של המוסדות ואין הדבר נוגע לאשתו, אין הוא צריך להתייעץ עמה. אך לאחר מעשה התברר שגם בזה היה צריך להתייעץ עמה.

אכן, דבר זה צריך לעשות בטרם כל השקעה כספית: להתייעץ עם בני ביתו, זו אשתו. מבלעדי זאת ההשתדלות אינה בישרות, ומשכך אין הברכה יכולה להיות שרויה בה.

לא מזמן בא אלי קבלן העוסק בבניית בניינים. הוא הגיע להתייעץ אודות החובות הרבים שיש לו. כבר מספר שנים שהוא עוסק במקצוע זה, וחובותיו הולכים ותופחים. עברתי על החשבונות והבחנתי שהוא אינו מרוויח כלום, רק מעביר כסף מכאן לשם ומשם לכאן, ובידו לא נשארת פרוטה של רווח. הצעתי לו, שמעתה לפני כל עסקה יתייעץ עם אשתו. ואכן הדבר האיר את עיניו. מעתה התחיל להבחין בהרבה פרטים משמעותיים שלא לקח בחשבון, וב"ה התחיל לראות ברכה בעמלו.

(גיליון השגחה פרטית)

המטרה שלנו בלימוד ענייני אמונה ובטחון היא להגיע לחיים מתוך אמונה. שכל מהלך חיינו וכל מעשינו יהיו מתוך אמונה שלמה ובטחון גמור.

הדברים אמורים בעיקר בענייני ההשתדלות לפרנסה. הרי בהיר לנו שמפתח הפרנסה נמצא בידי של הקב"ה, ומבלעדיו לא נוכל ולא נצליח. לכן בכל פעולת השתדלות שאנו עושים, צריכים לראות שזה יהיה בתכלית ההידור ובישרות התואמת את כל גדרי ההלכה. כאשר באים בקשרי שידוכים חותמים על שטר תנאים. אחד מההתחייבות שמתחייבים שם היא: "אל יבריהו ואל יעלימו לא זה מזו ולא זו מזה". כלומר: שאנו מתחייבים ליידע את האשה על כל הפעולות הכספיות שאנו עושים.

שמעתי על אחד מגדולי ישראל, שאביו ציווה עליו טרם נישואיו שבכל השקעה שיעשה יתייעץ קודם לכן עם אשתו. ואכן כך נהג כל ימיו. זאת מלבד פעם אחת, היה זה כאשר השקיע כספים של מוסדותיו. בהמשך ירדו הכספים לטמיון. לאחר מכן אמר, שהוא

סגולות וישועות

אזר הת"ח אומץ ואמר לרב ביהכ"נ: מחילה מכבודו, אבל הוא אינו בעה"ב כאן, כעת יש לבית הכנסת בעה"ב אחר! משהביט בו הרב בתימהון, הראה לו הת"ח מודעה תלויה בקיר ביהכ"נ...

לאחד מכתלי ביהכ"נ והראה לו מודעה תלויה על הקיר ובה מובא מהשל"ה הקד' ומהחת"ס, שביהכ"נ וביהמ"ד שמדברים בהם בשעת התפילה הס"מ תופס שם את שלטונו ונעשה שליט ובעה"ב על המקום.

רב ביהכ"נ ברוב ענוותנותו אכן הודה לו מאוד על כך שהאיר את עיניו, והתנצל בפניו על שכבר כמה שנים תלויה מודעה זו וכלל לא הרגיש בה. ואכן מאותו היום הקפיד הרב לעמוד על המשמר שלא ילזלו בקדושת ביהמ"ד ובכבוד התפילה. (כבוד בית ה').

(קדושת בתי מקדש מעט)

סיפר ת"ח אחד שנקלע פעם במסעיו לביהכ"נ מסוים, והיה זה בשעת התפילה, והנה הוא רואה שחלק מהציבור מדברים בתפילה ללא שום מעצור.

תיכף לאחר התפילה ניגש לרב ביהכ"נ ושאלו לפי תומו מי בעל הבית בביהכ"נ הזה? הרב הביט בו בעינים תמוהות. לאחר שתיקה קצרה ענהו הרב: אני כאן הבעה"ב!

אזר הת"ח אומץ ואמר לרב ביהכ"נ: מחילה מכבוד הרב, אבל לא מר הוא בעה"ב. כעת ישנו בעה"ב אחר לגמרי! משהביט בו הרב בתימהון וחשבו למשוגע, לקחו הת"ח

אברך הממונה לדווח למנהל הכולל על שמירת הסדרים של האברכים כדי שיידע כמה לשלם להם - האם אין בכך לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

או אמם או שאר קרובים [-שמספרים להם דברים שיש בהם תועלת עבורם, כאמור], כי הם סבורים שוודאי לא ישקרו להם. אולם זו טעות גמורה, ואין חילוק בין קרובים אלו לשאר אנשים. מה הדין אם-כן במשגיח כשרות, משגיח בשיבה וכיוצא בזה, שצריך לדווח לממונים עליו? האם מותר להם להאמין לדבריו? בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים בזה את דברי הפוסקים, שמותר למי שמינהו [-המנהל או הרב] להאמין לדבריו לגבי קלקול שאירע, ואף שאינו אלא עד אחד, וזאת כיוון שמינהו לכך, עיי"ש בביאור הדבר.

בהקשר לכך מובא נידון נוסף ב'ביאורים ומוספים' שם: משגיח בכולל הממונה לספר למנהל הכולל על שמירת הסדרים של האברכים כדי שיידע כמה לשלם להם - האם אין בכך לשון הרע? דעת הגר"ש הומינר, שאם הסדר הקבוע הוא שכל היעדרות גורעת מהמלגה, אין בכך לשון הרע, שהרי אין מגיע להם תשלום על שעות אלו, ואף האברכים בעצמם חייבים לדווח על כך. אולם אם הדבר תלוי בשיקול הדעת של המנהל, טוב שהמשגיח יחקור קודם מהי סיבת היעדרות, ואחר כך ישקול בדעתו איך ומה לומר למנהל, וצריך זהירות שלא להיכשל באיסור.

כידוע, ישנם אופנים שונים שבהם מעיקר הדין מותר לספר או לקבל לשון הרע ורכילות. אולם הרגיל בספר 'חפץ חיים' יודע עד כמה נדיר להגיע למציאות כזאת, שאכן יהיה מותר הלכה למעשה לספר ולקבל לשון הרע.

ההלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל וסעיפים ה-ו) עוסקות בהיתר לקבל רכילות מאדם שנאמן עליו כשני עדים, בהתמלא מספר תנאים: א. שאין שום צד זכות ללמד על המסופר; ב. שיש בידיעת הדבר תועלת להבא - כגון שמספר לו שפלוגי רוצה להזיקו וכדו'; ג. שהמספר אומר ששמע זאת מפלוגי בעצמו, ולא שמישהו אחר סיפר לו בשמו; ד. שהשומע מכיר היטב את טבע המספר שאינו משקר בשום אופן ואינו מגזים, והוא סומך עליו גם בשאר דברים כשני עדים המעידים בבית דין שאין אחריהם שום ספק.

אולם גם בהתמלא כל תנאים אלו, אומר החפץ חיים כי כל זה היה בזמן התלמוד; אך כיום, הסכמת הפוסקים שאין לאדם לומר שפלוגי נאמן עליו כבי תרי, וממילא אפילו אם יושלמו כל הפרטים הנ"ל אסור להאמין לו אלא לחוש בלבד. החפץ חיים מציין כי רבים טועים בדבר זה, ואף שהם נזהרים מאיסורי לשון הרע - הם מתירים לעצמם להאמין למה שהם שומעים מאביהם

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם שייכת טומאת צרעת בזמננו?

מגילה דף ח

והנה נרפא נגע הצרעת

שלדעתו רק במסופק נגע צריך כהן, אבל בודאי נגע אין צריך כהן ונטמא מאליו רח"ל.

ובאילת השחר מביא מספר תולדות אדם (ח"ב פ"ב) שפעם זרחה צרעת קטנה על רגל הגר"ז (רבי זלמלה מולוזין זצוק"ל) והרופא אמר שצריך לחתכה, אך הגר"ז טען שיש לה מראה בהרת, ולדעתו איסור לאו של קציצת בהרת נוהג גם בזמן הזה, עי"ש. והיינו שדעתו שאע"פ שאין לנו כהן הראוי לראות נגעים מ"מ אסור לקצוץ בהרת.

ובספר 'כרם אליעזר' (נגעים) כותב: "אכן הגר"ח קניבסקי שליט"א כתב לי בענין מי שיש לו פצע שיש בו שינוי מראה לובן, האם הוא צריך לחוש שהוא נגע ואסור לו לרפאותו - שבזמן הזה אין בקיאים במראות וא"צ לחוש. ושוב שאלתי אותו מדוע א"צ לחוש, והרי הוא ספיקא דאורייתא ואית לן למיזל לחומר, וענה לי בזה"ל: א"צ לחוש ורוב המראות אין מטמאין".

(דרשו)

בהקדמת תפארת ישראל למס' נגעים (אות לט) כתב: "ומימי תמהתי למה אין נוהגין כן [-להראות נגעים לכהן] בזמן הזה, וזכרתי ימים מקדם שבילדותי הצעתי תמיהתי זו לפני הגאון הגדול מוה"ר עקיבא איגר זצוק"ל, והשיבני שגם הוא תמה על דבר זה ושאין לו תירוץ המתקבל על הדעת".

והרדב"ז בפירושו על הרמב"ם (הלכות תרומות פ"ז ה"ט) כותב שהטעם הוא מפני שאין עתה בינינו כהן מיוחס. וכן כתב באילת השחר, שכיוון שאין לנו כהנים מיוחסים אי אפשר לסמוך על חזקת כהונה כדי לעבור על כמה לאווין כמו העברת תער על הזקן והפיאות. ובשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"א סימן קלח) כתב הטעם, משום שאין לנו מי חטאת. ובספר אור שמח (פי"א) מהלכות טומאת הצרעת ה"ו) כתב, משום שאין יודעים מהי תולעת השני.

בשו"ת שאלת יעב"ץ (ח"א סי' קלח) כתב שלדעתו עדיין שייך צרעת באדם בזמן הזה גם בארץ ישראל וגם בגלות. ועוד כתב

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

מדוע אסור להנות מאורם של נרות החנוכה?

Arie Leib Abrams/Flash90

את השימוש בהם, בדומה לשימוש באור המנורה, האסור כדין כל חפצי הקֶדֶשׁ. 3. כדי שלא לפגום בכבוד המצוה. ויש מהראשונים שכתבו, כי על פי הטעם השלישי יש לאסור אפילו שימוש ארעי בנרות. ולהלכה, נחלקו הפוסקים אם גם שימוש ארעי אסור; ולמעשה, יש להחמיר בדבר, אך לצורך מצוה, כגון לימוד תורה, יתכן שניתן להקל.

[שו"ע תרעג, א, משנ"ב ח-יא, וביה"ל ד"ה ויש; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

אסור להשתמש באור נרות החנוכה, ואף לצורך מצוה, כגון לימוד תורה, או סעודת שבת. ויש להחמיר באיסור זה אף כשהנרות דולקים זמן רב לאחר ההדלקה, בשעה שכבר מותר מן הדין לכבותם.

ושלושה טעמים לאיסור זה: 1. כדי שיהא ניכר שהם נרות של מצוה, ובכך יתרבה ה'פרסומי ניסא'. 2. מאחר ומצות הדלקת הנרות תוקנה לזכר הנס שנעשה במנורה שבבית המקדש, אסור

האם ניתן להדליק נרות חנוכה בנרות ריחניים ולהנות מריחם?

והנאה מִחֹם הנרות - ולא מְאוֹרָם - אסורה, הן בחימום גוף האדם עצמו, והן בהנחת מאכל על גבי בית החנוכה כדי שיתחמם. אולם, נרות שעם הדלקתם הם מפיצים ריח טוב סביבם - מותר להנות מריחם, כיון שהחומר הריחני המעורב בנרות לא הוקצה למצוה; ויש שהתיר להנות מהריח רק כשאין כוונת האדם לכך, אלא הוא נמצא בחדר לצורך אחר, והריח עולה מאליו באפן.

[שעה"צ תרעג, יא; ביאורים ומוספים דרשו, 13 ו17]

בהמשך לאמור: למרות האיסור להנות מאור נרות החנוכה, מותר לשבת בבית שהנרות דולקים בו ואין בו אור אחר, ואין חובה לעצום את העיניים; ויש שהתירו אף להלך בבית לאור הנרות, משום שאין זה נחשב ל'שימוש' בנרות. וכמו כן, מי שפוחד לשהות בחשיכה, ואור הנרות גורם לסלק ממנו את הפחד - אין זה נחשב לשימוש בנרות.

באיזה שמן מותר להדליק נרות בערב שבת חנוכה?

להנות מאורם, וממילא אין חשש שינסו לשפר את אורם בשבת כדי לראות טוב יותר.

אולם, המוסיף שמן בנרות החנוכה מעבר לכמות הנדרשת לזמן קיום המצוה, אינו רשאי להדליק בשמנים ובפתילות אלו בערב שבת חנוכה, כיון שלאחר תום הזמן רשאי להנות מאור הנרות.

[שו"ע תרעג, א, ומשנ"ב ה-ו]

את נרות השבת, מותר להדליק בשמנים ובפתילות הדולקים כראוי בלבד, כיון שבשמנים ובפתילות שאינם דולקים כראוי קיים חשש שמא ינסה האדם 'לתקן' ולשפר את אורם בשבת, ויעבור על איסור 'מבעיר'.

לעומת זאת, בנרות החנוכה - בימות החול, כמובן אין כל חשש לאיסור מלאכה; אך גם בערב שבת חנוכה, ניתן להדליק את נרות החנוכה בשמנים ובפתילות שאינם דולקים כראוי, משום שאסור

* כל סוגי השמנים, הפתילות והנרות, כשרים לנרות חנוכה, אלא שמצוה מן המובחר להדליק בשמן זית, לפי שבו נעשה הנס בבית המקדש. ופתילות המצופות בשעווה - כתבו הפוסקים שבהדלקתן מתקיימת המצוה מן המובחר של הדלקה בשמן; ויש אומרים שהדלקה זו נחשבת להדלקה בשעווה.
* יש אומרים, שצריך שנרות החנוכה - השמן והפתילות - יהיו שייכים למדליק, משום שההדלקה היא לזכר הנס שנעשה בהדלקת המנורה, ועל כן צריך שיהא למדליק חלק בשמן, בדומה לשמן שבמנורה שנקנה מממון הקדש, שלכל ישראל היה חלק בו. ויש חולקים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזה גיל חייבים לחנך את הילד לשינה בסוכה?

וילד יתום מאביו, יש אומרים שאמו ובית הדין שבעיר חייבים לחנכו. וילד שטרם הגיע לגיל חינוך למצות סוכה, רשאי אביו אף להאכילו 'בידי'ם' מחוץ לסוכה.
וילד שהגיע לגיל חינוך, אשר אם יישן בסוכה לא יוכלו להשאיר את האור דלוק, ובכך יימנע אביו מלאכול או מללמוד בסוכה - יש שהורה שהילד יישן בבית, ואין חובה להעבירו בהמשך הלילה לסוכה.
[שו"ע תרמ, ב, משנ"ב ד-ה, ושעה"צ ג, ה רח: ביאורים ומוספים דרשו, 3-4]

קטן פטור מן הסוכה. ומהגיל שבו אינו זקוק עוד לאמו, הנמצאת בבית, ויכול לשהות בסוכה - חייב אביו לחנכו במצות סוכה, הן באכילה והן בשינה; וכן למונעו מאכילה המחייבת בסוכה, ומשינה, מחוץ לסוכה.
והפוסקים ציינו גילאים שונים להגדרת 'אינו זקוק לאמו', והם נעים בין ארבע לשש, ותלויים גם בהימצאות אביו בסוכה, וכן במידת הרגלו של הילד לשהות בחברת אביו.

הלוח היומי

ט"ז בטבת | רבי חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזוורטה זצ"ל, גאב"ד אנטוורפן, ר"י בשיקגו ועוד

יום זה נקרא בפי יהודי עירק כ"פורים בגדאד", כאשר בעזרתם של היהודים, כבש הסולטן התורכי מוראד הרביעי, את בגדאד שנית מידי הפרסים, לכך נהגו יהודי העיר לא לומר תחנון ביום זה.

יארצייט:

תרצ"ט: רבי יעיש ב"ר משה קריספין זצ"ל, מרבני מרוקו, בעל ענף שושן, פרח שושנה ועוד.
תש"ב: רבי מרדכי שרגא ב"ר מנחם נחום פרידמן זצ"ל, האדמו"ר מבאיאן.
תשמ"ג: רבי יונה ב"ר ישראל הלוי פארסט זצ"ל, ר"י נייטרא ובעל דברי יונה.
תשס"ב: רבי חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזוורטה זצ"ל, גאב"ד אנטוורפן, ר"י בשיקגו ועוד.

יארצייט הגאון רבי חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזווירט - גאב"ד אנטוורפן

נס ההצלה של הגר"ח קרייזווירט

הגר"ח קרייזווירט סיפר: "כשהייתי בחור בישיבה הגיע אלינו ר' ישעיהו משנה ז"ל לתקופה, ואני ויתרתי לו על המיטה שלי וישנתי על הרצפה", והמשיך וסיפר: "בתקופת השואה, מפקד נאצי החליט שאני מרגל ושלח חייל להרגני, התפללתי בלבי שבזכות החסד שויתרתי על המיטה שאנצל, ולפתע החייל התרכך ואמר לי אני לא אכזרי, הוא ירה באויר ואמר לי, תברח".

(מים חיים אודות הגר"ח קרייזווירט עמ' תקעא)

נשתדל להתאמץ ולעשות חסד עם הזולת, אף כאשר הדבר כרוך בקושי ומאמץ, ולפום צערא אגרא

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il